

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
23/24

Påskagänget skola F-3

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier .....</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla .....</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar .....</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning .....</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	7
2.1	Delaktighet	7
2.1.1	<i>Elevers delaktighet .....</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet .....</i>	<i>7</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet .....</i>	<i>7</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	7
2.3	Beskrivning av nuläge	8
3	Analys och åtgärder för kommande läsår	9
3.1	Analys	9
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	9
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	11
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	13
6	Bilaga 3	16

Bilagor

Bilaga 1: Elevhälsoplan - Påskagängets skola

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Påskagängets förskoleklass, grundskola och fritidshem omfattas av denna plan.

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbing, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

Medarbetare

När en medarbetare får veta att ett barn eller elev har eller kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska medarbetaren genast informera rektorn om detta, senast nästa arbetsdag.

Rektor

Så snart informationen nått rektorn görs en anmälan till huvudmannen om händelsen. Rektorn, eller en annan person som rektorn utser, börjar sedan att tala med de som varit involverade. Rektorn beslutar också om eventuella åtgärder för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier fortsätter.

I de fall då kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har konstaterats,

följer rektorn, eller den rektorn utser, upp att åtgärderna varit tillräckliga och att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen har upphört. Om det i uppföljningen visar sig att de vidtagna åtgärderna inte varit tillräckliga beslutar rektorn om eventuella förändringar av de åtgärder som vidtagits tidigare, alternativt fattar beslut om nya åtgärder för att se till att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen upphör.

1.4 Ansvarig rektor

Anne-Marie Lundborg

1.5 Förankring av planen

Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns tillgänglig för vårdnadshavare på skolans hemsida/site senast oktober. Skolan/fritids/förskoleklassens pedagoger informerar elever och vårdnadshavare om rutinerna kopplade till skolan/fritid/förskoleklassens arbete då barn eller elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.

Plan mot kränkande behandling tas upp på klassråd och APT senast i oktober.

Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier är ett underlag som informeras till nya medarbetare/kollega/vikarie som en del av introduktionen.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

Eleverna görs delaktiga genom

- Frågor kring trygghet och trivsel tas upp på utvecklingssamtalen
- Elevråd/klassråd/fritidshemsråd
- Trygghetsvandringar i skolans lokaler och på skolgården för att hitta otrygga platser. Utöver vad som framkommit genom utvärderingssamtal har elevrådet genomfört trygghetsvandring.
- Samtliga elever får möjlighet att komma med synpunkter/förslag angående ordningsregler, skolgårdsregler, värdegrundsarbetet (lekar) och temat.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldrarna görs delaktiga genom

- Utvecklingssamtal ht/vt
- Hälsosamtal förskoleklass och åk 2,
- Föräldramöte
- Skolinspektionens enkät
- Lunds kommuns enkät

2.1.3 Personalens delaktighet

Personalen görs delaktig genom;

- Skolans verksamhetsidé
- Elevhälsomöten
- APT
- Arbetslagsmöten
- Utvärderingar
- Analys av värdegrundsarbetet, kränkande behandling, enkäter och trygghetsvandringar.
- Skolans systematiskt kvalitetsarbete

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs insatser och åtgärder

Vårt värdegrundsarbete, tematiska arbete och verksamhetsidé där Glädje, Trygghet och Lärande är viktiga byggstenar genomsyrar våra verksamheter. I stort sett alla elever upplever att de trivs och känner trygghet på skolan. Föregående läsårs mål:

- Fler pedagoger med särskilt uppdrag kring trygghetsarbetet
- Inkluderade och trygga elever under raster.
- Skapa "vi-känsla" på skolan.
- Använda gemensamt värdegrundsarbete för likvärdighet på skolan.

1. Fler pedagoger med särskilt uppdrag kring trygghetsarbetet. Målet vara att få fler pedagoger delaktiga i trygghetsarbetet. Kurator och skolsköterska är sammanhållande i Trygghetsgruppen. I Trygghetsgruppen finns en representant i varje arbetslag. I och med att man varit flera pedagoger i verksamheten som tillsammans med Elevhälsans professioner har bidragit till ett förebyggande och aktivt trygghetsarbete.

2. Inkluderade och trygga elever under raster. Målet är att alla elever upplever trygghet och trivsel på rasterna. För att öka tryggheten för eleverna schemalade vi rastaktiviteter med en ansvarig pedagog. Effekten av detta blev att flera elever deltog i rastaktiviteterna och vi upplevde att det var färre elever som inte var aktiva under rasten.

3. Skapa "vi-känsla" på skolan. Målet var att alla på skolan skulle känna en vi-känsla, I utvärderingar beskrivs att det finns en vi-känsla där vårt tematiska arbete , Påskagängets dag och temadagar bidrar på ett positivt sätt.

4. Använda gemensamt värdegrundsarbete för likvärdighet på skolan. Målet med detta är att ha en röd tråd och likvärdigt arbetet i värdegrundsarbetet från F-3. Materialet är forskningsbaserat. tillgängligt, lätt att använda eftersom det även finns digitalt.

2.3 Beskrivning av nuläge

Beskrivning av nuläge

Genom vårt värdegrundsarbete, verksamhetsidé, utvecklingssamtal och olika enkät visar på att våra elever är trygga som trivs bra. Vi har ett fåtal kränkingsanmälningar och de ärenden som sker är vid enstaka tillfällen (ej upprepade kränkningar).

Kartläggningarna visar att de allra flesta elever trivs och känner sig trygga på skolan och tillsammans med kamrater och pedagogerna på skolan.

Alla pedagogerna tar tag i konflikter direkt och vi har ett gemensamt förhållningssätt vilket bidrar till en trygg miljö.

3 Analys och åtgärder för kommande läsår

3.1 Analys

Vår tillgängliga lärmiljö i skolan och på fritids bidrar till att våra elever känner sig delaktiga och inkluderade vilket skapar en hög trivsel och trygghet. Värdegrundsarbetet i klasserna och på fritids genomsyrar verksamheten. I utvärdering och analysen av skolans trygghetsarbete ser vi att det är relativt få kränkningar och att pedagogerna tar tag i och utreder konflikter snabbt. Särskilda insatser kring värdegrundsarbetet har gett god effekt vilket visar sig vid våra elevhälsomöten och enkäter kring trygghet och trivsel. Skolan har köpt in ett värdegrundsmaterial för F-6 som ger en röd tråd i arbetet. I utvärderingar ser vi att inte alla klasser använt det utan man har använt olika material. Som en del av vårt värdegrundsarbete har vi pratat om att ha ett faddersystem och det behöver vi vidareutveckla.

På Elevrådet kom det fram önskemål om fler aktiviteter och mer att göra på rasterna vilket resulterat i att skolan behöver organiserade lekboden och lånesystemet för uteleksaker på ett nytt sätt. Rastaktiviteterna har fungerat väl och har genomförts kontinuerligt. Det har dock varit färre elever som deltagit än vad vi förväntade oss. Orsaken kan bero på att pedagogerna glömde att påminna eleverna om Rastkul men det kunde även bero på att vissa elever känner sig osäkra när det hela tiden är nya lekar. Det har gjort att vi inför för nästa år har "Veckans lek" så att även de elever som är lite osäkra inför nya lekar kan delta efter någon eller några dagar. Pedagogerna som ansvarar för Rastkul ska även gå runt i klasserna och presentera sig själva och verksamheten.

Klassråd och elevråd har fungerat väl. En positiv sak har varit att vi har olika teman på de olika elevråden vilket bidrar till att eleverna samtalar och diskuterar dessa frågor på klassråden och sedan lyfts det på elevrådet. Exempel på teman är; elevinflytande, skolans ordningsregler, maten (frukost, lunch och mellanmål), inomhusmiljön, utomhusmiljön, idrotten och vårt läsårstema. Elevernas trivsel och trygghet lyfts både på klassråd och elevråd. I samtal säger eleverna att de upplever sig ha har möjlighet att påverka och kan ge förslag till förbättringar på skolan.

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Alla elever trivs på Påskagängets skola.	En tillgänglig och inkluderande lärmiljö	Ökad närvaro	Enkät Utvecklingssamtal
		Hög trivsel bland eleverna	Trygghetsvandring Enkät Utvecklingssamtal
Inkluderade och trygga elever under rasterna	Organiserad rastverksamhet samt lekbod.	Hög trivsel på rasterna bland eleverna	Enkät Utvecklingssamtal Utvärdering o analys av trygghetsgruppen
	Välfungerande rastvärdsschema	Fler vuxna ute på rasterna	Utvärdering av rastvärdsschemat
		Färre kränkningar	Analys av Trygghetsgruppen
Ett gemensamt värdegrunds- arbete	Använda skolans gemensamma	Gemensamt och likvärdigt	Samtal med elever och pedagoger.

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
för likvärdighet på skolan.	värdegrundsmaterial i alla klasser.	värdegrundsarbete.	Utvecklingssamtal
Skapa en ökad "vilkänsla" på skolan.	Starta fadderverksamhet på skolan	Eleverna känner samhörighet, trygga, inkluderade och delaktiga.	Sammanställning från utvecklingssamtalen med lärare. Sammanfattning av Hälsosamtalen. Sammanställning från enkäterna på fritids.

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom en klass inom anpassad grundskola, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den

första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3